

Dosarul nr. 2ra-132/23
2-22024810-01-2ra-25012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: C. Valah)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: N. Budăi, D. Băbălău, I. Dutca)

ÎNCHEIERE

04 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:
Președinte, judecător
Judecători

Viorica Puica
Aliona Donos
Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Alexandr Siceac, reprezentat de avocatul Valeriu Bargan și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Siceac, reprezentat de avocatul Valeriu Bargan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul incident declarat de Alexandr Siceac, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și modificată hotărârea din 13 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, în partea ce ține de cuantumul prejudiciului moral încasat,

c o n s t a t ă:

La 18 februarie 2022, Alexandr Siceac, reprezentat de avocatul Valeriu Bargan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată (f. d. 3-10, vol. I).

În motivarea cererii de chemare în judecată, a indicat că la data de 05 august 2004, a depus acțiune împotriva lui Alexei Siceac privind stabilirea modului de folosire a terenului din mun. XXXXX, str. XXXXX nr. XX.

Prin încheierea din 05 octombrie 2004, s-a admis cererea reclamantului Filip Siceac privind efectuarea expertizei tehnice, efectuarea acesteia fiind pusă în sarcina Institutului Republican de Expertiză Judiciară și Criminalistică, iar conform încheierii, la dispoziția expertului urma a fi pus dosarul civil nr. 2-2646/2004.

A relatat că, deși s-a dispus efectuarea expertizei tehnice, prima instanță a stabilit ședințe de judecată în continuare, fără a transmite dosarul pentru efectuarea expertizei, ședința de judecată din 14 martie 2005 fiind amânată din lipsa părților, ședința de judecată din 30 martie 2005 fiind amânată, la fel, din lipsa părților, iar în ședința de judecată din 07 aprilie 2005, cererea a fost scoasă de pe rol.

A notat că la 28 aprilie 2005, Filip Siceac a depus cerere de revizuire împotriva încheierii din 07 aprilie 2005, solicitând anularea acesteia, iar prin decizia din 20 mai 2005 a Judecătoriei Râșcani, a fost admisă revizuirea anulată încheierea de scoatere a cererii de pe rol din 07 aprilie 2005, fiind dispusă expedierea dosarului spre efectuarea expertizei pentru îndeplinirea încheierii din 05 octombrie 2004.

La 29 iunie 2005, dosarul a fost remis de la Institutul Republican la Judecătoria Râșcani fără executare, din motivul imposibilității efectuării expertizei, pentru că nu au fost prezentate în termen materialele suplimentare solicitate.

După prezentarea materialelor suplimentare și achitarea taxei de stat, prin scrisoarea nr. 948/015 din 02 aprilie 2007, emisă de Institutul Republican, instanța a fost informată că expertiza nu a avut loc, deoarece OCT Chișinău nu a efectuat măsurările lotului de pământ în litigiu.

Prin încheierea Judecătoriei Râșcani din 13 iulie 2007, a fost restituită cauza la Institutul Republican pentru continuarea efectuării expertizei, la 20 februarie 2008 a fost întocmit raportul, iar prin încheierea Judecătoriei Râșcani din 29 februarie 2008, s-a dispus reluarea examinării cauzei, fiind stabilită ședința de judecată pentru data de 19 martie 2008.

A menționat că la 19 martie 2008, Olga Siceac a înaintat cerere de audiere a experților Maria Romanciuc și Nina Babițchii în ședința de judecată, cu referire la raportul de expertiză.

Prin încheierea din 19 martie 2008 a Judecătoriei Râșcani, a fost suspendat procesul civil și expedit dosarul la Institutul Republican pentru a răspunde la întrebările Olgăi Siceac.

Prin încheierea din 31 martie 2008 a Judecătoriei Râșcani, a fost reluată examinarea cauzei și numită ședința de judecată pentru 08 aprilie 2008, ora 09:00, iar ulterior, prin încheierea din 16 mai 2008 a Judecătoriei Râșcani, s-a dispus expedierea materialelor cauzei civile nr. 2-17/2008 în adresa Institutului Republican, pentru a răspunde la întrebările lui Alexei Siceac și la întrebarea instanței dacă la întocmirea Raportului de expertiză din 20 august 2008, expertul a luat în considerare contractul din 22 iulie 1988, încheiat între Filip Siceac și Vasile Siceac privind stabilirea modului de folosință a lotului de pământ de pe lângă casa de locuit din str. XXXXX nr. XX, mun. XXXXX, cu suspendarea procesului civil, până la primirea raportului de expertiză.

Prin încheierea Judecătoriei Râșcani din 16 iunie 2008, a fost reluată examinarea cauzei numită ședința de examinare pentru data de 24 iunie 2008, ora 16:00.

Prin încheierea din 12 decembrie 2008 a Judecătoriei Râșcani, a fost scoasă de pe rol cererea înaintate de Filip Siceac împotriva lui Alexei Siceac cu privire la stabilirea modului de folosire a lotului de teren, iar prin încheierea din 02 martie 2009 a Judecătoriei Râșcani, s-a respins cererea avocatului Veaceslav Crăciun privind anularea încheierii emise la 12 decembrie 2008.

Prin decizia din 11 iunie 2009 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis recursul declarat de Filip Siceac, casată încheierea din 12 decembrie 2008 și din 02 martie 2009, cauza fiind restituită la rejudecare în fond.

A subliniat că prin hotărârea din 18 decembrie 2009 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, a fost admisă acțiunea înaintată de Filip Siceac, s-a stabilit modul de folosire a lotului de pământ în mărime de 1 031 m² aferent imobilului din str. XXXXX nr. XX, mun. XXXXX, prin partajare, atribuindu-i lui Siceac Filip 1/2 cotă-parte cu suprafața de 515,5 m², vopsită în galben și lui Filip Siceac 1/2 cotă-parte cu suprafața de 515,5 m² vopsită în verde, conform Raportului de expertiză din 20 februarie 2008.

Prin încheierea din 27 mai 2010 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de Alexei Siceac pentru neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel.

A menționat că la data de XXXXX, Vasilii Siceac a decedat.

La 15 octombrie 2010, Olga Siceac, în interesele lui Alexei Siceac, a declarat recurs împotriva încheierii din 27 mai 2010, iar prin decizia din 08 decembrie 2010 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de Alexei Siceac, casată încheierea din 27 mai 2010 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea apelului.

Prin decizia din 25 mai 2011 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Alexei Siceac, casată hotărârea primei instanțe, cauza fiind remisă la rejudecare, în alt complet de judecată.

A susținut că la data de 14 decembrie 2011, Alexei Siceac a depus acțiune reconvențională, concretizată ulterior, împotriva lui Filip Siceac și Nicolae Siceac, solicitând admiterea în principiu a acțiunii inițiale, recalcularea și constatarea cotelor-părți ce revin de fapt lui Filip Siceac și Alexei Siceac, alături de Alexandr Siceac, din casa de locuit din str. XXXXX, mun. XXXXX; încetarea proprietății comune între Filip Siceac și Alexei Siceac, alături de Alexandr Siceac, asupra casei de locuit indicate, cu recunoașterea drepturilor de proprietate individuală a câte 1,0 cotă-parte lui Filip Siceac și Alexei Siceac, alături de Alexandr Siceac, asupra părților din casă ce le revin de fapt, fiindu-i atribuit lui Filip Siceac încăperile din lit. A-01: bucătăria cu suprafața de 10,3 m² și locativă nr. 2, cu suprafața de 16,0 m², încăperile din lit. A3; bucătăria nr. 6, cu suprafața de 5,2 m², camera cu suprafața de 7,1 m² și antreul lit. A cu nr. 10, cu suprafața de 7,0 m², beci lit. 2 cu suprafața de 8,8 m², iar lui Alexei Siceac, Alexandru Siceac – încăperea din lit. A2: bucătăria nr. 3 cu suprafața de 8,8 m² și locativă nr. 4, cu suprafața de 12,2 m², încăperea din lit. A2: locativă cu nr. 5, cu suprafața de 14,9 m², încăperea din lit. A1; bucătăria cu suprafața de 6,8 m² și antreul din lit. A2 cu nr.9, cu suprafața de 5,7 m², beci lit. 4 cu suprafața de 6,7 m²; să fie determinat pentru Filip Siceac și Alexei Siceac, alături de Alexandr Siceac, modul de folosire a terenului aferent casei de locuit indicate proporțional cotelor-părți ce le revin de fapt în casa respectivă, fiind individualizate potrivit variantei nr. 1 din Raportul de expertiză nr. 581 din 07 august 2013; compensarea din contul lui Filip Siceac a cheltuielilor de judecată în valoare totală de 18 389,80 de lei.

Prin încheierea din 22 decembrie 2011 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău s-a dispus efectuarea expertizei tehnice, efectuarea acesteia fiind pusă în sarcina Centrului de Expertize Independente și s-a suspendat procesul civil până la primirea rezultatelor expertizei.

Prin încheierea din 28 decembrie 2012 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, a fost reluat procesul în cauza civilă la acțiunea înaintată de Filip Siceac împotriva lui Alexei Siceac cu privire la stabilirea modului de folosire a lotului de teren, fiind stabilită ședința de judecată pentru 13 martie 2013, ora 10:00.

Prin încheierea din 14 mai 2013 a Judecătoriei Râșcani, a fost dispusă efectuarea expertizei suplimentare, procesul civil fiind suspendat până la rezultatele expertizei, iar prin încheierea din 30 august 2013 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, procesul civil a fost reluat, fiind stabilită ședința de judecată pentru 25 octombrie 2013, ora 14:00.

Prin hotărârea din 10 decembrie 2013 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, s-a admis acțiunea înaintată de Filip Siceac și Nicolae Siceac împotriva lui Alexei Siceac și Alexandr Siceac cu privire la stabilirea modului de folosire a terenului și s-a admis parțial acțiunea reconvențională înaintată de Alexei Siceac și Alexandr Siceac împotriva lui Filip Siceac, Nicolae Siceac cu privire la stabilirea modului de folosire a terenului.

Prin decizia din 17 septembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Nicolae Siceac, casată hotărârea primei instanțe, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

Prin încheierea din 02 decembrie 2014 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, în proces a fost atras în calitate de intervenient accesoriu Consiliul mun. Chișinău.

Prin încheierea din 19 februarie 2015 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, a fost respins demersul avocatului Vladimir Kovali privind scoaterea acțiunii reconvenționale de pe rol și, concomitent, de restituire înaintată de Alexandr Siceac privind încetarea proprietății comune și stabilirea modului de folosire a terenului.

Prin decizia din 04 mai 2015 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins recursul declarat de avocatul Vladimir Kovali, în interesele lui Nicolae Siceac, fiind menținută încheierea instanței de fond.

Prin încheierea din 14 decembrie 2015 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, a fost respins demersul reprezentantului reclamantului Nicolae Siceac privind suspendarea procesului.

Prin hotărârea din 25 februarie 2016 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, au fost admise în parte pretențiile de stabilire a modului de folosință a terenului din acțiunea înaintată de Filip Siceac și Nicolae Siceac împotriva lui Alexei Siceac, Alexandru Siceac și acțiunea reconvențională înaintată de Alexei Siceac și Alexandru Siceac împotriva lui Filip Siceac și Nicolae Siceac, fiind stabilit modul de folosire a terenului aferent imobilului, situat în mun. XXXXX, str. XXXXX, cu suprafața de 0,1172 ha, în conformitate cu Raportul de expertiză nr. 581 din 07 august 2013, varianta nr. 1, hotarele sectoarelor de teren cu enumerarea adiacenților la terenul cu numărul cadastral, cu suprafața de 0,0586 ha, urmând a fi stabilit conform anexei nr. 4 la Raportul de expertiză. S-a admis parțial acțiunea reconvențională, s-a determinat câte 1/2 cotă-parte ideală din imobilul situat în mun. XXXXX, str. XXXXX, în conformitate cu Raportul de expertiză, varianta nr. 1. S-a dispus încetarea proprietății comune pe cote-părți asupra bunului imobil situat în mun. XXXXX, str. XXXXX, s-au atribuit în proprietatea lui Filip Siceac și Nicolae Siceac, construcțiile de casă (hotarele sectorului expuse în anexa nr.1 și pe schema nr.2), cu înscrierea ulterioară în Registrul bunurilor imobile și atribuirea numărului cadastral individual, s-au atribuit lui Alexei Siceac și Alexandru Siceac construcțiile de casă

(hotarele sectorului expuse în anexa nr. 2 și pe schema nr. 3), cu înscrierea ulterioară în Registrul bunurilor imobile și atribuirea numărului cadastral individual. În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

A relevat că prin încheierea din 16 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, cauza civilă s-a ridicat de la examinare în ordine de apel și s-a expediat în prima instanță pentru emiterea unei hotărâri suplimentare privitor la cheltuielile de judecată, iar prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 18 august 2016, s-a încasat solidar de la Filip Siceac și Nicolae Siceac în beneficiul lui Alexei Siceac și Alexandr Siceac suma de 18 293,80 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

La data de 21 februarie 2017, judecătorul Marina Anton și-a luat abținere de la examinarea apelului declarat de Nicolae Siceac, iar prin încheierea din 28 februarie a 2017 Curții de Apel Chișinău, cererea de abținere a fost respinsă.

Prin încheierea din 25 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea privind dispunerea expertizei privind determinarea modului de folosință a terenurilor și s-a dispus efectuarea expertizei repetate, cu identificarea ulterioară a întrebărilor, procesul civil fiind suspendat până la prezentarea în instanță a raportului de expertiză tehnic de determinare a modului de folosință a terenului.

Prin încheierea din 29 iunie 2017 a instanței de apel, s-a dispus efectuarea expertizei privind determinarea modului de folosință a terenului, cu indicarea întrebărilor pentru expert, iar prin notificarea nr. 384 din 08 februarie 2018, emisă de Centrul Național de Expertize Judiciare, expertiza nu s-a efectuat din cauza neprezentării actelor solicitate.

Prin notificarea nr. 53 din 20 ianuarie 2020, Centrul Național de Expertize Judiciare a restituit fără executare Curții de Apel Chișinău dosarul civil, dosarul tehnic, etc., în legătură cu neachitarea de către Nicolae Siceac a plății integrale pentru efectuarea expertizei.

Prin încheierea din 04 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis demersul avocatului Vladimir Kovali, în interesele lui Nicolae Siceac și s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, iar prin decizia din 18 mai 2021 a Curții Constituționale, s-a declarat inadmisibilă excepția de neconstituționalitate ridicată de avocatul Vladimir Kovali, în interesele lui Nicolae Siceac, cu privire la art. 75 alin. (1) din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14 aprilie 2016.

Prin decizia din 24 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Nicolae Siceac și menținută hotărârea din 25 februarie 2016 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău și hotărârea suplimentară din 18 august 2016 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău.

Instanța de apel a reținut că, în cadrul examinării cauzei au fost efectuate trei expertize judiciare privind partajarea bunurilor, iar variantele de împărțire oferite de experți vizează aceleași construcții, diferența constând în modalitatea de folosire a terenului aferent, astfel, instanțele inferioare aplicând varianta cea mai convenabilă ambelor părți din punct de vedere economic, fiind echitabilă și implicând cheltuieli mai mici.

A indicat că în instanța de apel i s-a oferit posibilitate apelantului Nicolae Siceac să efectueze expertiză judiciară repetată, realizarea căreia nu a avut loc din motivul neachitării de către acesta a prețului expertizei, inacțiune imputabilă exclusiv apelantului, nerealizarea sarcinii probațiunii fiind opozabilă acestuia.

A accentuat că prin încheierea din 01 decembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție, a fost considerat inadmisibil recursul declarat de Nicolae Siceac.

În opinia reclamantului, în cauza civilă respectivă i s-a încălcat dreptul la examinarea în termen rezonabil, or, acțiunea civilă a fost acceptată în procedură de instanța de judecată în august 2004 și a fost finalizată definitiv și irevocabil în decembrie 2021, respectiv litigiul a fost examinat în instanțele naționale peste 17 ani.

A obiectat că tergiversarea examinării cauzei, care este una relativ complexă, s-a datorat în principal erorilor judiciare admise de instanțele de judecată pe parcursul anilor, corectate ulterior de instanțele ierarhic superioare urmare exercitării de părți a căilor de atac, durata excesivă a expertizelor judiciare, admiterea neîntemeiată și abuzivă a cererilor părților având un divers obiect, etc.

În drept, reclamantul Alexandr Siceac și-a întemeiat pretențiile în baza art. 4 din Codul de procedură civilă, art. 2 alin. (3), (6), (7), art. 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Reclamantul Alexandr Siceac a solicitat admiterea acțiunii, constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei, încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul său a sumei de 200 000 de lei, precum și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 13 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea depusă de Alexandr Siceac.

S-a constatat încălcarea dreptului lui Alexandr Siceac la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile, la acțiunea depusă de Filip Siceac și Nicolae Siceac împotriva lui Alexei Siceac și Alexandr Siceac privind stabilirea modului de folosință a terenului și la acțiunea reconvențională, depusă de Alexei Siceac și Alexandr Siceac împotriva lui Filip Siceac și Nicolae Siceac privind determinarea cotelor-părți ideale din bunul imobil proprietate comună, încetarea proprietății comune pe cote-părți asupra bunului imobil și recalcularea cotelor-părți din bunul imobil proprietate comună.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Alexandr Siceac, prejudiciul moral cauzat pentru încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile în mărime de 59 016,09 de lei, raportat la perioada de 9 ani, 11 luni și 17 zile.

În rest, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată (f. d. 121, 126-134, vol. I).

În consolidarea soluției adoptate, cu referire la constatarea încălcării dreptului reclamantului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile, prima instanță a constatat că acest termen este relevant pentru reclamant începând cu 14 decembrie 2011, și anume reieșind din acțiunea reconvențională prin care în procesul civil respectiv a intervenit și Alexandr Siceac, reclamant în prezenta cauză civilă. Respectiv, prima instanță a indicat că doar de la această dată reclamantul este în drept să invoce încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei în privința sa.

Instanța de fond a apreciat că pentru încălcarea dreptului reclamantului la judecarea cauzei în termen rezonabil, raportat la criteriile de apreciere indicate supra (complexitatea cauzei, comportamentul părților/autorităților, miza procesului pentru cel interesat și durata încălcării de 9 ani, 11 luni și 17 zile), prejudiciul moral urmează

a fi admis parțial, și anume în mărime de 5 978,22 de euro, după următorul calcul: 9 ani = 5 400 de euro, 11 luni = 550 de euro, 17 zile = 28,22 de euro.

Prima instanța a ajuns la o asemenea concluzie, ținând cont de mărimea medie a prejudiciului moral acordat de Curte, care la tergiversarea examinării cauzei cu 1 an acordă în medie 600 de euro, respectiv o lună din această perioadă constituie 50 euro (600 de euro : 12 luni = 50 de euro), iar o zi constituie 1,66 euro (50 de euro : 30 zile = 1,66 euro).

Totodată, în plan național prejudiciul moral poate fi acordat la jumătatea satisfacțiilor acordate de Curte, respectiv instanța de judecată a admis un prejudiciu moral de 2 989,11 euro (5 978,22 euro : 2), care convertit la cursul oficial din ziua pronunțării hotărârii, constituia 59 016,09 lei.

La 16 mai 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 13 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, iar la 5 august 2022, a fost depusă cererea de apel motivată, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe în partea admiterii parțiale a cererii de chemare în judecată, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată (f. d. 124, 142-149, vol. I).

La 01 august 2022, Alexandr Siceac, reprezentat de avocatul Valeriu Bargan a depus cerere de apel incident, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii din 13 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, în partea în care a fost respinsă cererea de chemare în judecată, cu emiterea unei noi hotărâri sub formă de decizie de admitere integrală a acțiunii (f. d. 139-141, vol. I).

Prin decizia din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul incident depus de Alexandr Siceac, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și modificată hotărârea din 13 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, în partea ce ține de cuantumul prejudiciului moral încasat, după cum urmează: a fost micșorat de la 59 016,09 de lei până la 30 000 de lei – cuantumul prejudiciului moral încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Alexandr Siceac.

În rest, a fost menținută hotărârea (f. d. 163, 164-178. vol. I).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reiterat poziția primei instanțe, precum că reclamantul Alexandru Siceac este în drept să pretindă compensarea prejudiciului moral suportat în legătură cu tergiversarea nejustificată a examinării cauzei, fiind constatat indubitabil faptul tergiversării examinării cauzei civile, intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Filip Siceac și Nicolae Siceac împotriva lui Alexei Siceac și Alexandr Siceac privind stabilirea modului de folosință a terenului și la acțiunea reconvențională înaintată de Alexei Siceac și Alexandr Siceac împotriva lui Filip Siceac și Nicolae Siceac cu privire la determinarea cotelor-părți ideale din bunul imobil proprietate comună, încetarea proprietății comune pe cote-părți asupra bunului imobil și recalcularea cotelor-părți din bunul imobil proprietate comună.

Totodată, instanța de apel a relevat că cuantumul prejudiciului moral încasat prin hotărârea primei instanțe, în mărime de 59 016,09 lei, este exagerat, urmând a fi micșorată suma încasată cu titlu de prejudiciu moral, până la suma de 30 000 de lei, care reprezintă o satisfacție echitabilă și rezonabilă în raport cu perioada judecării cauzei.

La 11 ianuarie 2023, Alexandr Siceac, reprezentat de avocatul Valeriu Bargan a declarat recurs împotriva deciziei din 3 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea în care a fost respins apelul incident depus de Alexandr Siceac și admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casarea hotărârii primei instanțe în care a fost respinsă cererea de chemare în judecată, cu emiterea unei noi hotărâri sub formă de decizie de admitere integrală a acțiunii (f. d. 180-187, vol. I).

În motivarea recursului, a invocat că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt parțial neîntemeiate, nefondate și pasibile de casare.

Recurentul a reiterat că cauza civilă s-a examinat în instanțele naționale aproximativ 17 ani.

A susținut că argumentele instanței de apel precum că cauza a fost una relativ complexă, nu justifică un asemenea termen de examinare, iar soluția instanței de apel este în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Tergiversarea examinării cauzei a avut loc inclusiv și prin conduita neglijentă și responsabilă a autorităților responsabile de efectuarea expertizei, fapt constatat în jurisprudența națională în alte litigii similare.

Modul și forma de examinare a cauzei de către instanțele judecătorești nu corespund unei conduite corecte în administrarea unui proces civil, fiind contrară normelor de drept material și procesual, deoarece actele judecătorești emise în cauza respectivă, erau casate permanent de instanțele ierarhic superioare.

În opinia recurentului, tergiversarea examinării cauzei a avut loc din cauza erorilor judiciare admise de instanțele de judecată pe parcursul anilor, corectate ulterior de instanța ierarhic superioară.

La 13 ianuarie 2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii (f. d. 188-197, vol. I).

În susținerea recursului, a menționat că respectiva cauză, în care se pretinde încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil, a fost apreciată în mod eronat de către instanțele inferioare, ca o încălcare a dreptului lui Siceac Alexandr la judecarea acuzei în termen rezonabil.

A precizat că în cauza invocată, nu au existat motive de tergiversare a examinării acțiunii civile, or, însăși respectarea întocmai a procedurilor din partea instanțelor de judecată, cu asigurarea drepturilor participanților la proces, nu poate fi privită drept tergiversare a examinării cauzei.

În comportamentul instanței nu sunt relevate abateri de la exigențele procesual-civile, dat fiind faptul că instanța nu poate sub pretextul respectării termenului rezonabil de judecare a cauzei să refuze cercetarea probelor necesare pentru soluționarea corectă a cauzei sau să îngreuească dreptul participanților la proces la folosirea diferitor mijloace procedurale prevăzute de legislație, care ar putea încălca principiul egalității părților în proces și contradictorialității.

A subliniat că dreptul la satisfacție echitabilă prevăzută de Legea nr. 87 și art.6 din Convenție este conferit pentru nerespectarea termenului rezonabil așa cum este definit de CtEDO, și nu pentru nerespectarea termenului calendaristic prevăzut de legislația națională.

Termenul rezonabil urmează a fi apreciat în colaborare și cu termenii prevăzuți de legislația procesual civilă, fiind stabiliți în vederea asigurării desfășurării procesului cu respectarea principiilor fundamentale ale dreptului procesual civil.

Recurentul a susținut și faptul că Alexandr Siceac nu poate invoca tergiversarea examinării cauzei cuprinsa în perioada 05 august 2004-01 decembrie 2021, deoarece acesta a fost atras în proces în calitate de pârât abia la 25 octombrie 2013, iar pe parcursul acestei perioade cauza a fost examinată concomitent cu acțiunea reconvențională depusă de Alexandr Siceac, în toate instanțele naționale.

La examinarea cauzei, instanțele au respectat cu strictete dreptul părților litigioase la examinare în termen rezonabil, ținând cont de comportamentul părților și complexitatea cauzei și faptului că dosarul a fost suspendat în perioada dispunerii expertizei și examinării excepției de neconstituționalitate.

A mai obiectat că instanța de apel eronat a interpretat art. 1,2, 5 din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Totodată, la acordarea prejudiciului moral instanța de apel nu a ținut cont de complexitatea cauzei, comportamentul părților în proces, deoarece la caz nu există o încălcare a termenului rezonabil.

La 26 ianuarie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova, lui Alexandr Siceac și reprezentantului său, avocatul Valeriu Bargan pentru notificare copia recursurilor declarate de către Alexandr Siceac și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, explicându-le dreptul de a depune referință.

Până la examinarea admisibilității recursurilor, în adresa Curții Supreme de Justiție referințe nu au parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 03 noiembrie 2022.

Conform extrasului din poșta electronică anexat la materialele cauzei, decizia motivată din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată Ministerului Justiției al Republicii Moldova și reprezentantului recurentului Alexandr Siceac, avocatul Valeriu Bargan, în mod electronic, la 10 ianuarie 2023 (f. d. 179, vol. I).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererile de recurs au fost depuse la 11 ianuarie 2023 și, respectiv, 13 ianuarie 2023 (f. d. 180, 188, vol. I).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură

civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursurilor depuse de către Alexandr Siceac, reprezentat de avocatul Valeriu Bargan și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursurilor, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererile de recurs depuse de către Alexandr Siceac, reprezentat de avocatul Valeriu Bargan și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova sunt inadmisibile, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recursuri se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare la data depunerii cererilor de recurs).

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs de către Alexandr Siceac, reprezentat de avocatul Valeriu Bargan și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a

normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, și anume dacă au fost săvârșite alte încălcări decât cele indicate ce ar constitui temei de declarare a recursului în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau dacă instanța de apel a apreciat probele arbitrar, sau dacă ar exista erori comise ce ar duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu a depistat.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de către Alexandr Siceac, reprezentat de avocatul Valeriu Bargan și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurenți nu pot constitui temei de admisibilitate a recursurilor, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursurile declarate de către Alexandr Siceac,

reprezentat de avocatul Valeriu Bargan și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ca fiind inadmisibile.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Alexandr Siceac, reprezentat de avocatul Valeriu Bargan și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Aliona Donos

Oxana Parfeni